

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на Чавдар Валентинов Димитров, редовен докторант към катедра „История и теория на културата“, Философски факултет, СУ „Св. Кл. Охридски”

на тема: *Наративното осмисляне на културни светове във възгледите на Дейвид Кар и Пол Рикъор – сравнителен анализ между феноменология на дейността и херменевтика на дистанцираността*

за присъждане на образователната и научна степен *Доктор* в ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата

Поех научното ръководство на Чавдар Димитров в началото на третата година от редовната му докторантура в катедра “История и теория на културата”, когато той вече беше значително напреднал в работата по дисертационния си труд, прочел и осмислил текстовете на двамата основни автори, както и огромна по обем вторична литература, и пристъпил към оформянето на окончателната структура и написването на текста. На този финален етап намерих за неуместно да се стремя към каквито и да било промени в подхода и концепцията на работата или да поставям под въпрос тези на автора, формулирани в диалог с дотогавашния му научен ръководител проф. Д. Гинев. Моето участие беше съзнателно сведено предимно до коментари върху текста и съвети за оптимизиране на структурата и логиката на изложението, както и аргументацията на отделни тези. Ето защо намирам за необходимо най-напред да потвърдя, че дисертацията в нейната цялост е резултат от самостоятелна, задълбочена и скрупулозна работа с текстовете на избраните автори, както и с внушителен корпус от коментари в очертаното от тях тематично поле.

На следващо място, с удовлетворение бих желала да посоча, че пред нас е един много сериозен труд, богат и плътен, свидетелстващ за подготовката на докторанта и за амбицията му да се заеме с двама интелектуално могъщи, влиятелни и твърде различни автори, както и да постави в тази връзка действително мащабни и фундаментални проблеми на хуманитарните науки. Смелостта на тази амбиция е подплатена с усвояване на редица съвременни позиции, които имат отношение към поставените проблеми, и оттук – картографиране на едно сложно, богато и нехомогенно поле.

Накратко и без претенции за изчерпателност ще се спра върху няколко достойнства на дисертационния труд на Чавдар Димитров, които намирам особено значими. Иновативността на дисертацията е най-напред в избора на двамата автори и перспективата на тяхното засрещане в една неочаквана и оригинална “икономика” на историческия разказ и преживяване. Дисертантът съумява да улови и тематично да артикулира имплицитния диалог между Пол Рикъор и Дейвид Кар. Въпреки че се намират донякъде в отношение на учител и ученик, Рикъор, в резултат от досега си с американската традиция, се отнася с изключително внимание към прагматиката като клон на хуманитаристиката (той е един от първите френски философи, за когото аналитичната традиция притежава несъмнена релевантност). Този виртуален диалог е разпластен в дисертацията, което само по себе си представлява принос, при това не само в българската хуманитаристика. Не ми е известно друго изследване, което да съпоставя двамата автори именно по този начин, от гледна точка на проблемите на методологията на хуманитарното познание, които биха могли да намерят решение чрез прилагане на теорията на наратива. Самата важност на поставените проблеми, сериозността на тематиката, е едно от несъмнените достойнства на дисертационния проект. Друго достойнство е удържането на последователен и кохерентен методологически подход към “наративното светоизграждане” в рамките на херменевтико-феноменологичната парадигма, в която дисертантът успешно търси да се позиционира.

Димитров безспорно се справя много добре с реконструирането на идеите на двамата философи. По отношение на Рикъор акцентът е поставен върху неговия модел за наративна херменевтика, основан върху тройния мимезис. Дефицитите на този модел отвеждат към проекта на Кар за наративна история. Достойнство на подхода на дисертанта е отказът от търсене на прибързани и повърхностни сходства. Внимателно обоснованата критика към остатъчния структурализъм на Рикъор логично води към открояването на ограниченията на конструктивисткия наративизъм, включително и у други знакови автори. Това е основанието за критично преосмисляне на позицията от гледна точка на Дейвид Кар с привилегироване на интерсубективната диалогичност, мисленето на едно социално “ние”, до което подходът на Рикъор не може да достигне. Разглеждайки редица други автори, опосредстващи виртуалния диалог между Рикъор и Кар, дисертантът

демонстрира също така широка ерудиция по отношение на базисни концепции за наратива, вкл. в историческото познание.

На следващо място, сред приносите на дисертационния труд държа да посоча последната част, разполагането на разглежданата проблематика в контекста на теоретизирането на емоциите и афектите, при което се преминава от феноменологична към онтологична перспектива. Експлицирането на връзката емоция–наротивизация е един наистина оригинален резултат от сравнителния анализ и може би най-интересната възможност за по-нататъшно развитие на дисертационния проект.

Дисертацията е добре структурирана в съответствие със замисъла и логиката на изложението. Постигнат е баланс между отделните части, който свидетелства за добре премислен подход и методологическо единство на изследването. В стремежа си към изворова и аргументативна изчерпателност авторът на места жертва целенасочеността на изложението, напластявайки хетерогенни елементи, някои от които не са централни за обосноваването на собствените му тези. Това води до известна разнопосочност, която понякога затруднява четенето. Донякъде като компенсация в това отношение отбелязвам обобщенията и критичните заключения в края на основните раздели от дисертацията, където са резюмирани резултатите от тях и са набелязани логическите връзки с по-нататъшните разсъждения.

В заключение: макар оставящ известна комуникативна неудовлетвореност в някои свои части, дисертационният труд на Чавдар Димитров демонстрира оригинална перспектива, иновативен подход към конструирането на предмета на изследване, който позволява да се намери нов ракурс към разглежданата проблематика, ерудирано използване на огромна по обем и разнопосочна литература, с което напълно съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “Доктор”.

Авторефератът представя в пълнота приносите и постиженията на дисертацията. Публикациите са значими, като две от тях са онлайн в международно културологично списание със свободен достъп и средно над 250 прочитания на статия.

Въз основа на всичко това убедено предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен “Доктор” на Чавдар Димитров.

27. 04. 2020 г.

Доц. д-р Даниела Колева
СУ “Св. Климент Охридски”